

Innovation, Digitalisering og Skalering

Regionerne spiller en nøglerolle i at forme fremtidens sundhedsbehandling, og det kommende regionalvalg er en oplagt anledning til at sætte en ny politisk retning. Vi står midt i en tid med voksende demografisk pres og mangel på arbejdskraft, hvor der skal sikres mest mulig sundhed for pengene og samtidig tage højde for, at vi mangler hænder i sundhedsvæsenet. Arbejdskraftsbesparende teknologier bliver den vigtigste valuta i fremtidens sundhedsvæsen. Innovative og nye digitale teknologier skal i langt højere grad end i dag bruges i sundhedsvæsenet.

Mange løsninger findes allerede i dag. Men vi er for dårlige til at bruge dem. Derfor bør fokus være på at implementere og skalere det, vi ved virker. Det giver ofte mening at gøre i samarbejde mellem det offentlige sundhedsvæsen og private virksomheder. Offentligt-privat samarbejde ligger til grund for de største sundhedsteknologiske landvindinger – og skal også være rygraden i fremtidens sundhedsinnovation. Det handler om at skabe rammer, hvor sundhed ses som en investering, hvor data understøtter sammenhængende forløb, og hvor teknologi udbredes som fælles løsninger – ikke lokale særprojekter. Her har regionerne en central rolle i at omsætte visionerne bag Digital Sundhed Danmark til virkelighed.

Skalér det, der virker.

For mange gode sundhedsløsninger forbliver lokale forsøg uden at komme videre til bred implementering. Hvis vi skal løse udfordringerne i sundhedsvæsenet, skal regionerne forpligte sig til at tage dokumenterede løsninger videre. Det kræver politisk vilje og klare mekanismer for skalering – fx gennem et "skaler eller forklar"-princip, hvor en løsning indkøbt i én region automatisk skal vurderes i de øvrige. Ligeledes er et godt samarbejde med det nye center for sundhedsinnovation nødvendigt.

Samtidig skal regionerne udpege *lead-områder*, hvor én region går forrest med test og indsamling af viden – eksempelvis inden for AI, hjemmebehandling eller personlig diagnostik. En *RUL-model* (regional udbredelse af løsninger) kan skabe struktur og tempo i arbejdet med at få gode løsninger hurtigt ud at virke flere steder.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- Der arbejdes med skalering på alle niveauer, og tages et dybdegående opgør med "not invented here"-logikker.
- Der fastsættes bindende mål for skalering i økonomiaftalen mellem regionerne og regeringen, med inspiration fra grønne indkøb (se boks nedenfor).
- Der indføres et "skaler eller forklar"-princip for udbredelse af teknologi på tværs af regioner.
- Regionerne udpeger *lead-områder* og arbejder efter en fælles RUL-model for spredning af dokumenterede løsninger.

Skalér eller forklar-princip for ny teknologi.

I 2022 blev der vedtaget en ændring af udbudsloven, som giver erhvervsministeren mulighed for at fastsætte et såkaldt "køb grønt eller forklar"-princip. Dette betyder, at ministeren kan fastsætte regler om, at ordregivere skal forklare, hvis der ikke inddrages miljø- eller klimahensyn i forbindelse med gennemførelsen af udbud.

På samme måde bør der i økonomiaftalen aftales et "skalér eller forklar"-princip. Det betyder, at en virksomhed som har indgået en aftale med én region om indkøb af ny teknologi, kan tage aftalen med videre til de andre fire regioner, som forpligtes til at overveje indkøb af samme løsning, og som skal forklare, hvis ikke teknologien indkøbes, på trods af at den er fundet relevant at indkøbe i en anden region.

Lead-områder og RUL-model for skalering af ny teknologi

Regionernes strategi for grønne hospitaler introducerede *lead-områder*, hvor én region går forrest med at afprøve og dokumentere løsninger med potentiale for national udbredelse. Det princip kan overføres til sundhedsteknologi.

På samme måde kan der udpeges *lead-områder* for skalering af ny teknologi. Områderne skal selvfølgelig fastlægges af regionerne og gerne i samarbejde med virksomhederne – fx AI, hjemmebehandling eller personlig diagnostik – hvor én region tester nye løsninger i tæt samarbejde med virksomheder. Erfaringerne danner grundlag for, at de øvrige regioner forpligter sig til at tage stilling til, om teknologien også skal implementeres hos dem.

En tilhørende *RUL-model* (regional udbredelse af løsninger) kan sikre, at velafprøvede teknologier vurderes årligt med henblik på bredere anvendelse i hele landet.

Digital Sundhed Danmark etableres som led i Sundhedsreformen og samler opgaver om fælles digitale løsninger, sundhedsregistre, cyber- og informationssikkerhed samt infrastrukturen, der binder sundhedsvæsenet sammen – opgaver, der i dag er spredt på mange aktører.

'Not invented here' beskriver en kultur, hvor ressourcer prioriteres til udvikling og pilotprojekter frem for idriftsættelse og skalering af løsninger fra andre steder. Og hvor der er større prestige i at udvikle et projekt selv, end at implementere noget der virker fra andre steder.

Nationalt Center for Sundhedsinnovation, etableres som led i sundhedsreformen og forankres i Digital Sundhed Danmark. Centret skal medvirke til at styrke udvikling og udbredelse af innovative sundhedsløsninger på tværs af sundhedsvæsenet.

Et sundhedsvæsen, der kan tale med sig selv

Patienter oplever ofte, at de selv må skabe sammenhæng i deres forløb, fordi sundhedsvæsenets systemer ikke taler sammen. For at løse det skal vi "bygge med de samme byggeklodser" – fælles digitale standarder, som gør det muligt at dele data på tværs af sektorer og giver borgerne en enkel adgang til egne oplysninger gennem hele behandlingsforløbet. Derfor er det væsentligt, at vi stiller fælles krav og standarder til digitale løsninger, så systemer kan tale sammen, og leverandører nemmere kan udvikle skalerbare løsninger. Det vil både fremme innovation og mindske kompleksiteten i den digitale infrastruktur.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- Borgerne får mulighed for, at deres data kan følge dem sikkert og smidigt gennem hele behandlingsforløbet – på tværs af sektorer.
- Der fastsættes fælles digitale standarder i et ligeværdigt offentlig privat samarbejde, så forskellige sundhedssystemer kan tale sammen. Regionerne stiller i samarbejde med Digital Sundhed Danmark krav om, at nye it-løsninger bygger på disse standarder.
- Det digitale landskab forenkles, så leverandører nemmere kan udvikle og skalere løsninger til hele sundhedsvæsenet.

Vis vejen nationalt – Sundhed er en investering, ikke "bare" en udgift

Investeringer i sundhed skaber langsigtede gevinster ved at styrke forebyggelse, tidlig indsats og effektiv behandling. Det forbedrer befolkningens helbred, reducerer sygefravær og forlænger arbejdslivet – især for borgere med helbredsudfordringer.

Når sundhedsinvesteringer prioriteres, mindskes behovet for akutte indlæggelser og komplekse sygdomsforløb, samtidig med at arbejdsudbuddet øges. Regionerne arbejder under, etårige budgetrammer, som sjældent giver plads til at investere i teknologi, der kræver høj engangsudgift, men som på længere sigt sparer penge og skaber værdi. Hvis regionerne skal kunne vælge de rigtige løsninger, skal de økonomiske rammer tilpasses. Det kræver bedre mulighed for flerårige investeringer og risikodeling.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- Der skal være et styrket fokus på 'rette behandling til rette tid' til gavn for både patienten og ofte ressourcebesparende i et lidt længere perspektiv. Samtidig er det ligeledes væsentligt at tænke f.eks. vacciner som forebyggelse, der også kan være ressourcebesparende på sigt.
- Brugen af risikodeling og innovative prisaftaler udbredes i indkøb.
- De enkelte regioner og Danske Regioner presser på for en mere fleksibel model for økonomi-aftaler, der giver bedre mulighed for at vælge løsninger, der skaber værdi på længere sigt – også på tværs af sektorer.

Fasthold momentum for personlig diagnostik

Personlig diagnostik rummer et stort uforløst potentiale for både bedre forebyggelse og mere præcis behandling. Det muliggør individualiserede patientforløb og en bedre anvendelse af sundhedsvæsenets ressourcer.

Regionerne bør fremme personlig diagnostik som en integreret del af forebyggelsen og prioritere offentlig-privat samarbejde om at udvikle og implementere nye løsninger. Det kræver klare strategier, testmiljøer og krav i udbud, der understøtter teknologier, som bringer den rette indsats til den rette patient på det rette tidspunkt.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- Regionerne udpeger personlig diagnostik som et *lead-område* og går forrest med test og implementering.
- Offentlig-privat samarbejde prioriteres i udviklingen af nye diagnostiske værktøjer.
- Der stilles krav i udbud, der understøtter individualiseret behandling og tidlig indsats.

Case: Diagnostik under coronapandemien

Under COVID-19-pandemien blev det tydeligt, hvor hurtigt ny diagnostik kan udvikles og udbredes, når behov og incitamenter går hånd i hånd. Evnen til at teste hurtigt og bredt blev en hjørnesteen i den samlede sundhedsindsats – og viste, hvordan efterspørgselsdrevet og markedsdrevet innovation kan mobilisere løsninger med stor hastighed.

Det bliver blandt andet muligt for regionspolitikere at få indflydelse på regionens prioriteringer i Regionsrådet, i forretningsudvalget, i de kommende sundhedsråd og i forbindelse med de kommende lokale sundhedsplaner – der ligger i forlængelse af den nationale sundhedsplan.